

## POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z protestu P. W.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego zarządzanego na dzień 15 października 2023 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego oraz Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 5 grudnia 2023 r.,

**Pozostawia protest bez dalszego biegu.**

## UZASADNIENIE

P. W. zamieszkały w W., wniósł protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego 2023 r., który złożony został osobiście przez wnoszącego w Urzędzie Konsularnym w B. w dniu 25 października 2023 r. o godz. 12:00. Wyborca składający protest nie był wpisany do spisu wyborców sporządzonego przez konsula zgodnie z art. 35 Kodeksu wyborczego ani też nie głosował w lokalu wyborczym w okręgu konsularnym tegoż konsula. Składający protest złożył go przeciwko ważności wyborów do Sejmu RP, Senatu RP i Referendum Ogólnokrajowym w Obwodzie Wyborczym Komisji nr [...] z siedzibą w Świetlicy

Wiejskiej ul. [...] w D., gdzie osobiście brał udział w wyborach i referendum. Wnoszący protest wskazał, że wnosi go z powodu dopuszczenia się przestępstw przeciwko referendum wymienionych w Rozdziale XXXI Kodeksu karnego, dotyczących przebiegu głosowania i ustalania wyników głosowania, a także naruszenia prawa wyborczego określonego w Kodeksie wyborczym oraz w wytycznych dla OKW zawartych w uchwale PKW Nr [...] a dotyczących przebiegu głosowania oraz ustalania wyników głosowania.

Wnoszący protest zwrócił uwagę na to, że w lokalu wyborczym prowadzona była agitacja wyborcza i zakłócono ciszę wyborczą oraz zadano mu pytanie „czy życzy pan sobie 3 karty?”, co nastąpiło ok. godz. 11:00. Również później, tj. ok. godz. 16:00 członek komisji pan S. W. pytał inne osoby o liczbę kart do głosowania mimo uwagi do protokołu i komunikatu Państwowej Komisji Wyborczej. Wnoszący protest zarzucił też zmanipulowanie wyniku wyborów w takiej OKW.

P. W. wniósł o unieważnienie referendum ogólnokrajowego 2023 r. w OKW Nr [...], unieważnienie wyborów do Sejmu i do Senatu ze względu na łamanie ciszy wyborczej oraz o ponowne przeliczenie oddanych głosów. Do protestu załączono informacje na temat składu komisji wyborczej oraz uwagę do protokołu dotyczącą tego, że Pani W. B. – Członek Komisji, zapytała czy wnoszący protest chce 3 karty.

W związku z tym, że protest nie dotyczył głosowania przeprowadzanego w okręgu konsularnym konsula, który protest przyjmował, to brak było podstaw do zajęcia przez konsula stanowiska w kwestii zasadności bądź niezasadności protestu, spisu wyborców ani też przebiegu głosowania przeprowadzanego w okręgu konsularnym właściwego terytorialnie konsula. W sprawie wypowiedziała się Państwowa Komisja Wyborcza, która uznała protest za bezzasadny.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 851 oraz 2023 r. poz. 497 i 1628), zwanej dalej ustawą, przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników

głosowania lub wyniku referendum. Poza tym zgodnie z art. 34 ust. 2 ustawy, do warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu wyborczego.

Jeśli chodzi o niniejszy protest to Sąd Najwyższy stwierdza, że sformułowane zarzuty wymagają przeprowadzenia postępowania dowodowego i ustalenia na jego podstawie stanu faktycznego. W związku z tym, że do Państwowej Komisji Wyborczej docierały w dniu głosowania skargi, że obwodowe komisje wyborcze pytają wyborców, które karty do głosowania wydać, to pismem z 15 października 2023 r. znak ZPOW.[...] kierowanym do okręgowych komisji wyborczych, PKW poleciła niezwłocznie przekazać komisjom obwodowym, że działanie takie jest niedopuszczalne oraz, że mają one obowiązek postępować zgodnie z procedurą wydawania kart do głosowania określoną w pkt. 49-51 wytycznych. Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła, że wyborca ma prawo odmówić przyjęcia którejś z kart do głosowania, natomiast komisja obwodowa nie może pytać o to, które karty wydać.

Odnosząc się do tego zarzutu, Sąd Najwyższy stwierdza, że jeżeli opisana przez wnoszącego protest sytuacja miała miejsce, to doszło do naruszenia procedury określonej w wytycznych. Wnoszący protest nie przedstawił jednak żadnych dowodów, ani nawet nie uprawdopodobnił, że wskazany przez niego opis zdarzeń, o ile miał miejsce, to wywarł wpływ na wynik referendum. Wnoszący protest nie podnosi także, że nie otrzymał karty do głosowania w referendum. Nie wskazuje także na żadną sytuację, w której wyborcy, którzy chcieli wziąć udział w referendum nie otrzymali kart do głosowania w tymże referendum.

W kwestii innych zarzutów zawartych w proteście, Sąd Najwyższy po przeanalizowaniu przepisów prawa, stanowiska doktryny i orzecznictwa stwierdza, że wyborcy, którzy przybyli do lokalu wyborczego przed godziną zakończenia głosowania muszą mieć możliwość oddania głosu, niezależnie od tego, że zakończona została cisza wyborcza i do publicznej wiadomości podane zostały sondażowe wyniki wyborów.

Jednocześnie mając na względzie wniosek o sprawdzenie czy w protokole komisji znalazła się wzmianka o agitacji, Sąd Najwyższy wyjaśnia, że to wnoszący protest winien przedstawić dowody na taką okoliczność.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił pozostawić protest bez dalszego biegu z uwagi na brak sformułowania w nim zarzutów, które nawiązywałyby do określonych w art. 33 ust. 1 ustawy o referendum ogólnokrajowym w związku z art. 241 § 3 i art. 243 § 1 Kodeksu wyborczego podstaw jego wniesienia, tj. z powodu niespełnienia ustawowego wymogu, polegającego na konieczności wskazania, że zarzucane naruszenia prawa miały wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników referendum.

[SOP]

(r.g.)